

Mgr. Zdeněk Fikr, 17.5.2017
DEKOLONIZACE PACIENTŮ S MRSA ....

Vývoj vztahu k MRSA

Zpočátku: chimera či přízrak?

A dnes

Malá noční můra

- pro ústavního hygienika a hlavní sestru

Nepodceňovat, ale nehysterčit

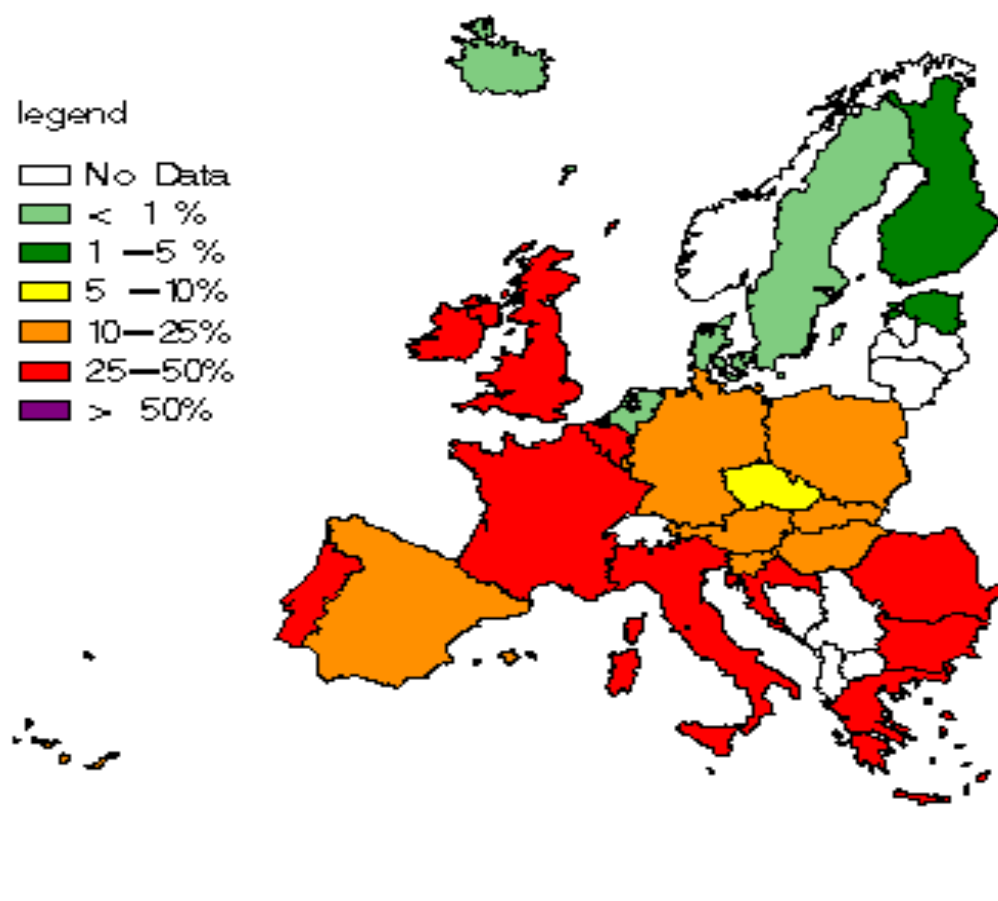
- Bylo by fajn náš vztah k rezist.baktériím ustálit do formy domácího strašidla, které si nesmíme nechat přerůst přes hlavu ....

MRSA v Evropě – rostoucí problém

Proportion of MRSA isolates in participating countries in 2003
(c) EARSS

- i u nás !

Co je MRSA

- rezistentní forma zlatého stafylokoka
- **rezistence na methicilin X citlivý vůči dezinfekčním prostředkům**
- **nozokomiální kmen** vyvolávající sekundární **nozokomiální infekce**
  - stále častěji se vyskytují **komunitní kmeny**
- vyvolává primární závažná onemocnění
- **snadný přenos kontaktem**
- 3x větší smrtnost
- **v nemocnici: prodloužení délky hospitalizace → zvýšení nákladů na léčbu**
- v komunitě: může představovat nebezpečí pro ostatní
- v praxi časté kultivační nálezy bez klinických známek onemocnění
→ nebezpečí pro ostatní

Ve zdravotnickém zařízení

- **nebezpečí vzhledem k oslabení pacienta**
- **nebezpečí přenosu na ostatní pacienty**
- **nebezpečí přenosu na personál – na další pacienty**

→ **nutno zabránit přenosu co nejrychleji**

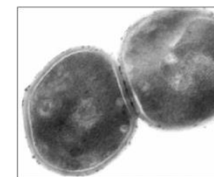
→ **režimová opatření – dekolonizace je jejich součástí**

- Existuje Doporučený postup pro kontrolu výskytu kmenů *Staphylococcus aureus* rezistentních k oxacilinu (MRSA) a s jinou nebezpečnou antibiotickou rezistencí ve zdravotnických zařízeních

ZPRÁVY CEM (SZÚ, Praha) 2006, ročník 15, příloha 1

Doporučený postup pro kontrolu výskytu kmenů
Staphylococcus aureus rezistentních k oxacilinu (MRSA)
a s jinou nebezpečnou antibiotickou rezistencí
ve zdravotnických zařízeních

Autoři:
Tamara Bergerová
Dana Hedlová
Vlastimil Jindrak
Pavla Urbášková
Václav Chmelík

Odborným garantem a koordinátorem přípravy dokumentu byla
Subkomise pro antibiotickou politiku České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně

Editovali: Vlastimil Jindrak, Pavla Urbášková, Petr Petráš

Vydalo Centrum epidemiologie a mikrobiologie SZÚ
jako přílohu č. 1 k 15. ročníku časopisu Zprávy CEM

Praha, květen 2006

Režimová opatření při výskytu MRSA

- izolace pacienta – samostatný pokoj
pokud to není možné, alespoň oddělit od ostatních pacientů v pokoji
- **bariérový přístup**
  - ochranné pomůcky (oděv, rukavice, v případě potřeby rouška)
  - individuální vyšetřovací a ošetrovací pomůcky
  - režim vstupu do pokoje
  - dezinfekce rukou a předmětů
  - výměna prádla a lůžkovin
  - opatření při převozu
- zvláštní režim odpadů – označení
- úklid s dezinfekcí – 3x denně; závěrečná dezinfekce při propuštění, kontrolní stěry
- spolupráce s hygienikem
- **Nesmí vzniknout bariéra mezi ošetřujícím personálem a klientem podmíněná strachem z infekce MRSA.**

Předávání informací

- označení dokumentace, žádanek
- **označení propouštěcí zprávy – informace pro praktického lékaře**
- poučení pacienta (zejm. v případě nutnosti dekolonizace v domácích podmínkách)
- informace v případě překlady na jiné oddělení
- informace při vyšetření

- bez příznaků onemocnění
- nebezpečí pro osoby s oslabeným imunitním systémem, chronickými ranami ....
(pro spolubydlící, členy rodiny)
- časté u zdravotnického personálu
  - **místo osídlení**
    - **nos**
    - **krk**
    - **perineum**
    - **vlasová část hlavy**

Dekolonizace pacienta

- lokální dekontaminace kůže, sliznic
- **dekontaminace ran (chronických nebo pooperačních) – provádí se první, po ošetření se rána překryje, dekontaminuje se okolí a poté celé tělo**
- dekontaminace osobních předmětů (zubní kartáček, hřeben, brýle,...)
  - výměna osobního prádla, ložního prádla, ručníků !!!

Přípravky pro dekolonizaci MRSA

- musí být **účinné** a **dobře snášené** pokožkou (celé tělo)
- **mycí emulze (dezinfekční tekuté mýdlo)**
  - nutný oplach,
  - nelze použít do nosu a ústní dutiny
- **Braunol (antiseptikum na bázi PVP-jódu)**
  - vysoká účinnost
  - omezená použitelnost (alergici na jód, onemocnění štítné žlázy, děti do 6m. - vyloučení)
  - zabarvení
- **„bezoplachové roztoky, pěny**
  - snadné použití
  - šetří čas

Dekolonizace pacienta

■ 2 metody:

Braunol®☺

- účinné antiseptikum
- použití na omývání těla, vlasů, výplach ústní dutiny, prokapání nosu, čištění a ošetření ran,
koupel ve vaně (1:100)..... univerzální
- bývá používán ve zdravotnických zařízeních k jiným účelům → ihned k dispozici

-X☹

- hnědé zbarvení – při celotělovém ošetření nutno opláchnout (otřít)
- omezené použití - nelze použít v případě alergie na jód, onemocnění štítné žlázy, herpetiformní dermatitidy, před a po jodidové radioterapii

Dekolonizace pacienta

Prontoderm® / Prontosan®

- nové řešení
- přípravky na bázi polyhexanidu a betainu – synergický účinek – působí chemicky i fyzikálně

- bezbarvé
- snadná aplikace
- bezpečné použití - bez omezení

Dekolonizace pacienta přípravy v domácích podmínkách (ÚSP)

Prontoderm® / Prontosan®

- přípravy charakteru kosmetiky – bezbarvé
X zdravotnický prostředek
- lepší akceptovatelnost pacienty, vysoká kožní tolerance
- nemusí se oplachovat
- snadná aplikace
- vysoká účinnost - **synergický efekt:**
  - Polyhexanid** - konzervační látka – antimikrobiálně účinný
  - Betain** - povrchově aktivní složka – snižuje povrchové napětí
    - odstranění nečistot, bakterií, buněčného detritu...
    - redukce bakteriálních biofilmů (vznikají i na kůži)

Dekolonizace a příprava ran

Prontosan® roztok

- sterilní
- odstranění biofilmu – snadno, bezbolestně
(obtížně a bolestivě odstranitelný vodou , fyziologickým
nebo Ringerovým roztokem)
- odstranění zápachu
- kompatibilní s různými materiály pro krytí ran
(zvlhčování krytí)
- použitelný 8 týdnů po otevření

Prontosan® gel

- rány s nerovnou spodinou, píštěle, choboty

Proč to působí

Polyhexanid

- antimikrobiálně účinná látka - konzervant
- účinnost: bakterie gram $\pm$; kvasinky, plísně, viry (HBV, HIV)
i za přítomnosti krve a proteinů

Betain

- redukuje povrchové napětí
- umožňuje tak redukci bakteriálních biofilmů
(dekontaminace – jako „odstranění“)

⇒ synergický chemicko-fyzikální efekt

Dekolonizace – celotělová očista

Prontoderm®

- několik přípravků pro cílenou aplikaci
- optimální tolerance kůže → nemusí se oplachovat → menší časová náročnost při dekolonizaci pacienta
  - snadná aplikace

Prontoderm® roztok
Prontoderm® koncentrát
Prontoderm® gel light
Prontoderm® gel strong
Prontoderm® čistící pěna
ProntOral®

Prontoderm®

- zdravotnické prostředky
  - úhrada VZP (75%)
- přípravky k okamžitému použití
- kromě Prontoderm® koncentrát (cenově výhodně)
  - Prontoderm® koncentrát → Prontoderm® roztok
  - ředění koncentráту:
  - pro přímé použití 1 díl + 4 díly vody

Teplý roztok:

1 litr koncentráту + 4 litry vody = 5 litrů roztoku k omývání

20 °C

42 °C

32 °C

Dekontaminace ran

Prontosan® roztok

- sterilní
- odstranění biofilmu
- odstranění zápachu
- napomáhá optimálnímu stavu rány
- 8 týdnů po otevření
- kompatibilní s různými materiály krytí (zvlhčování krytí)

Prontosan® gel

- rány s nerovnou spodinou, píštěle, choboty

Zásady celotělové dekolonizace přípravky Prontoderm®

- postupovat od hlavy směrem dolů
- žínku nikdy nenamáčet opakovaně (na celé tělo je třeba 8-10 žínek)
  - Prontoderm® neoplachovat (pouze osušit čistým ručníkem)

Vlasy

Prontoderm® roztok nebo Prontoderm® pěna

- důkladně provlhčit 3-5 minut, vysušit
- je možno přemýt běžným šampónem

Obličej

Prontoderm® roztok

- vyčistit koutky očí (oči zavřené)
- omýt celý obličej, 1-2 min nechat vlh
- osušit

Prontoderm® pěna mytí vlasů a/nebo mytí celého těla bez vody

Oči

- nebývají kolonizovány stafylokoky (slzy mají dezinfekční funkci - vyplavují je)
  - v případě infekce (větší množství patogenů v nálezu) – nutno použít antiseptikum - *BraunoI*®

Uši

Prontoderm® roztok

- vyčistit přiměřeně zvlhčenou štětičkou
  - roztok nesmí zatéct do zvukovodu

Nos

Prontoderm® roztok a *Prontoderm*® gel light

- vyčistit namočenou štětičkou (odstranit ulpělé suché sekrety)
- nanést gel tak, aby pokryl vnitřní stěny nosu, zejména okolí nosních dírek

Ústní hygiena

ProntOraI®

- vyplachovat ústa a hrdlo /kloktat)
  - 1-2 min, 3x denně

Prontoderm® gel light pro dekontaminaci nosu

Horní část těla

Prontoderm® roztok nebo Prontoderm® pěna

- od krku dolů 1-2 min působení, osušit

Ruce

Prontoderm® roztok nebo Prontoderm® pěna

- omývat od ramen směrem k prstům 1-2 min působení, osušit

Dolní část těla

Prontoderm® roztok nebo Prontoderm® pěna

- oblast genitálií – odstranění zápachu (nutno použít několik tamponů nebo žíněk) 1-2 min působení, osušit

Uretra – místo zavedení katétru

Prontoderm® roztok

- napuštěným tamponem čistit směrem od středu ven 1 min, otřít suchým tamponem

Nohy

Prontoderm® roztok nebo Prontoderm® pěna

- na každou nohu žínku
- 1-2 min působení, osušit

„samodekolonizace“ pokožky celého těla

Prontoderm® gel strong

- pohyblivý pacient, zdravý člověk – kolonizovaný ...
- prohřát tělo pod sprchou, aplikovat gel jako sprchový šampon, rozetřít ve vrstvě
- 3 min. působení, opláchnout, osušit

Osobní předměty

Prontoderm® roztok

- ponořit, 5 min působení
- plastové předměty nutno osušit

Prontoderm® gel strong na mytí pacienta pod sprchou

Prontoderm® roztok

Vodný roztok pro přímé použití pro antiseptické čišťení celého těla,
péči o pacienta s MRSA a odstranění zápachu

ProntOral® na kloktání

Provádění dekolonizace

- při pozitivním nálezu
- prevence – při neznámém nálezu (např. před závažnými operacemi)
- zdravotnický personál (zejména nosní dutina)

❖ **3 dny aplikace**

❖ **2-3x denně – dle návodu**

❖ **kontrolní stěry - negativní výsledek (?)**

❖ **3 dny bez aplikace**

❖ **kontrolní stěry (nedošlo k rekolonizaci?)**

❖ **PRAVIDLO 3**

Jednoduchý, srozumitelný návod: Dekolonizace MRSA přípravky Prontoderm®

1. Preparation

2. Standard procedure

3. Washing steps

4. Final steps

- Další kmeny bakterií, které si vytvořily rezistenci na určitá antibiotika

- **VRSA**

- **MRSCN**

- **PRSP**

- **VRE**

- **ESBL**

etc, etc, etc

SESTRA PRACUJE OBVYKLE 12 HODIN DENNĚ

- ✓ **1 hod pečuje o pacienty**
- ✓ **2 hod si myje ruce**
- ✓ **10 hod vyplňuje dokumentaci**

www.osetrovatelstvi.info

www.facebook.com/osetrovatelstvi.info

**Děkuji Vám za pozornost a
přeji pohodový začátek
JARA.**

